

BERIL BEJNBRIĐŽ

**MLADI
GOSPODIN
DŽORDŽI**

Prevod sa engleskog i pogovor
Vladislava Ribnikar

Laguna

Naslov originala

Beryl Bainbridge
MASTER GEORGIE

Copyright © 1998 by Beryl Bainbridge
All rights reserved.

Translation copyright © 2022 za srpsko izdanje, LAGUNA

**MLADI
GOSPODIN
DŽORDŽI**

Sadržaj

Ploča 1. 1846 DEVOJČICA U PRISUSTVU SMRTI.	9
Ploča 2. 1850 SKINUTA KOPRENA	43
Ploča 3. 1854 NADVLAČENJE KONOPCA KRAJ SLATKIH VODA EVROPE.	67
Ploča 4. Avgust 1854 MUZIČKA PRIREDBA U VARNI.	105
Ploča 5. Oktobar 1854 POGREBNA POVORKA SA BEATRIS U SENCI . .	139
Ploča 6. Novembar 1854 OSMEH, MOMCI, OSMEH	165

Beleške191

Vladislava Ribnikar: *Pogovor*193

Ploča 1. 1846

**DEVOJČICA U
PRISUSTVU SMRTI**

Imala sam dvanaest godina kada mi je mladi gospodin Džordži prvi put naredio da stojim nepomično i da ne trepćem. Glava mi je bila u visini jastuka, a ruku sam morala da položim na rame gospodina Hardija; ledena jeza navirala mi je u prste kroz tkaninu njegove bele pamučne košulje. Bila je subota, praznik Uspenja Presvete Bogorodice. Da bih sprečila treptaje kapaka, zamišljala sam da će me Bog oslepeti ako ih pomerim i to je razlog što sam na kraju delovala tako prestrašeno. Gospodinu Hardiju nije trebalo reći da se ne miče jer je bio mrtav.

Kažem da sam imala dvanaest godina, ali ne mogu biti sigurna. Ne pamtim majku i sve dok me porodica Hardi nije uzela kod sebe, nikada nisam imala rođendan. Prema mladom gospodinu Džordžiju, našli su me nekih devet godina ranije, u podrumu u Sil stritu, kako sedim pored tela jedne žene čije su grlo izgrickali pacovi.

Nisam imala ime, pa su me prozvali Mirtl, po ulici gde se nalazi sirotište. Nameravali su da me smeste tamo, što

bi se i desilo da nisu izbile velike boginje. Umesto toga, jedan gospodin iz liverpulskog Odbora za zdravstvo, poslovni čovek, nagovorio je gospodina Hardija, koji ga je poznavao, da me primi u svoju kuću dok se ne stiša epidemija. Kada se to i desilo i kada je stiglo vreme za moj odlazak, gospođica Beatris je udarila u plač; bila sam joj prirasla za srce. Godinu dana kasnije, kada je gospodin Hardi doveo kući psa, prestala sam da je zanimam, ali dotada me je gospođa O’Gorman uzela pod svoje, pa me nisu dirali.

Imala sam sreće jer me je gospođa Hardi učila da čitam, a gospodin Hardi bi me ponekad potapkao po podbratku i pitao me kako sam. Često su mi dopuštali da se igram sa mladim gospodinom Fredijem pre njegovog odlaska od kuće u školu. Jedina osoba koja me je ikada tukla, i to za moje dobro, bila je gospođa O’Gorman. Nisu me voleli i smatrala sam to blagoslovom; to je značilo da mi osećanja nesputano ključaju i da ih sva mogu izliti na mladog gospodina Džordžija.

O tome kako su me našli ne pamtim baš ništa. Mladi gospodin Džordži mi je jednom rekao da će mi se sećanja možda vratiti ako se dovoljno jako usredsredim, poput slika koje se pomaljaju na njegovim fotografskim pločama. To me je uplašilo pošto je on takve čarolije izvodio u mraku, pa mi se, otkad mi je tu ideju usadio u glavu, ponekad dešavalo da, kad me noću probudi komešanje lišća po olucima, uobrazim da se neka avetinjska slika upravo otiskuje na prozorskom oknu. Primitivši da imam tamne kolotove pod očima i iščeprkavši im uzrok, gospođa O’Gorman je izjavila da je on bezobraznik kad mi puni glavu takvim glupostima.

Vraćala sam se dva puta toj kući u Sil stritu i stajala pored gvozdene ograde. Suterer je bio poplavljen, a prozorska stakla suviše prljava da se kroz njih išta nazre.

To naročito popodne jednog vlažnog avgusta – koje će imati tako čudan završetak – započelo je kada je gospođa Hardi zapala u jedno od svojih stanja. Pozvali su me da očistim prostirku od tigrove kože. Pas je opet ušao u kuću i gospođa O’Gorman me je oterala gore da iščerkam njegove sive dlake iz blistavih tigrovih pruga. Mladi gospodin Džordži i gospođa Hardi sedeli su na suprotnim krajevima trpezarijskog stola.

Ja tigra nisam volela: čeljust mu je bila razjapljena i, za razliku od gospodina Hardija, nije imao očne kapke, pa je besno zurio. Gospođa Hardi mrzela je prostirku jednako kao i ja, mada iz drugog razloga. Gospodin Hardi se kleo da je zver lično ulovio u provinciji Madras, u vreme kada je bio zaposlen kao nadzornik u Irigacionom zavodu. Gospođa Hardi je više puta, u stanju uzbuđenja, raskrinkala tu hvalisavu priču: skresala bi mu da je prostirku kupio za male pare u Rajlijevoj aukcijskoj kući u Voter stritu i doneo kući prebačenu preko ramena.

Prostirka je ležala ispred staklenih vrata koja gledaju u baštu i dalje u voćnjak, tako da sam bila okrenuta leđima stolu kada je gospođa Hardi rekla:

„Džordži, dušo, nećeš ići danas u Institut, zar ne?“

Složio se da neće ići.

„Mada pretpostavljam da ćeš izaći zbog posla?“

Bila sam još dete, ali sam osetila da je ovo iskazano više kao optužba nego kao pretpostavka. Četka u ruci mi se pretvorila u kamen. Plašila sam se gospođe Hardi, pošto je imala tako buljave oči. Često, kad bi joj se usne razvukle

u osmeh, to nije značilo da je zadovoljna. Pa ipak, ona me je spasla, naučila me slova, i nisam želela da se uzrujava. Piljila sam u stabla šljiva u voćnjaku. Tamo se nalazila gospođica Beatris, izvodila je piruete pod granama punim okruglih, gnjilih plodova. Debeli dr Poter šunjao se za njom, lica podignutog ka oblačnim nebesima.

Čula sam kako Džordži kaže:

„Ne zbog posla, majko. Nalazim se sa Vilijamom Rimerom.“

„Pa da, naravno“, odgovorila je. „Vi muškarci uvek morate na sastanke sa prijateljima... ili to, ili vas čeka neki posao.“

Sledio je dug minut tišine, isprekidane lupkanjem. Savila sam se u bedrima, pretvarajući se da sam se posvetila koščatoj tigrovoj glavi. Gospođa Hardi nabadala je viljuškom hranu na tanjiru i buljila na onaj svoj način, iskolačenim suznim očima punim jada; sos je prskao po stolnjaku. Mladi gospodin Džordži već mi je objasnio da je buljav pogled karakterističan za poremećaj u radu štitnjače, žlezde koju svi imamo, samo što je u slučaju gospođe Hardi ona počela da raste. A što se tiče jada, e pa to je sve zbog njenog muža – bila je zanemarena supruga. Gospodin Hardi je obećao da će doći kući u podne, a sat na polici nad kaminom je pokazivao da je tri i pet.

Mladi gospodin Džordži je tada ustao i nagnuo se da poljubi majku u obraz. Ona je trglu glavu i on je ispustio uzdah negodovanja.

„Za ime božje“, zacvilela je, „pomoz mi, jer sama sebi ne mogu da pomognem.“

„Ne znam kako, majko“, rekao je, bespomoćno klonulih ramena, što me je taknulo u srce.

Kada bi bila nakrivo nasađena, obično bi ponudio da ostane sa njom, a ona bi mu skoro uvek rekla da ne bude glup. Ovog puta nije progovorio ni reč. Samo je stajao tamo, pogleda spuštenog na njeno lice umrljano suzama. Prema njemu je bila stroža nego prema mladom gospodinu Frediju ili gospođici Beatris. Bilo je to zato što je bio njeno prvorodnce i što se iscepala na komade dok nije bućnuo napolje. To mi je rekla gospođa O’Gorman. Nisam sumnjala da je on još voli, ali dani detinjstva, kada je to mogao i da dokaže pripijanjem uz nju, zauvek su prošli.

Rekla je sa gorčinom: „Ne budi tako zabrinut, Džordži. Ne smeš da dozvoliš da ti moje sitne nevolje pokvare dan“, na šta je on jednako jetko uzvratilo: „Rečeno, učinjeno.“ Istrčala sam iz sobe jer to više nisam mogla da podnesem.

Kako su oblaci klizili preko sunca, u predsoblju su se smenjivali tama i svetlost. Kada sam iz četke izvukla grudvicu psećih dlaka, vazдушna struja koja je dolazila sa prozora sa vitražom ponela ih je u kovitlacu, poput maslačka, uz stepenice, da bi završile kružeći oko rogova na glavi jelena na odmorištu.

Prethodne večeri gospođa O’Gorman me je zatvorila u kuhinjsku perionicu da me nauči šta je Uспенje. Rekla je da neko mora da me obrazuje, s obzirom na to da rastem u tako bezbožnoj kući. Žaoka se ticala dr Potera, zbog uticaja koji su na njega imale nove nauke. Dr Poter je smatrao da svet nije stvoren za šest dana – pre su u pitanju hiljade godina. Pa čak ni planine nisu uvek ostajale nepomične. Na mestu Maunt Sent Džejmsa, koji se uzdiže nad ulegnutim grobljem, možda se nekada pružalo ravno zemljište, ogoljeno pod slojem leda.

Mene to nije zabrinjavalo kao gospođu O’Gorman, koja bi progundala da njoj sličnima ne priliči da sumnjaju

u trajnost stena. Ali njena stena bila je Carstvo nebesko i nije htela da se ta stena pomeri.

Držala me je prikleštenu na stolici za kuhinjskim stolom i trubila da je sutra naročit dan, dan kada se telo majke našeg Gospoda uznelo na nebo da se sjedini sa njenom dušom. Crvi je nisu uznemiravali kao što će mene, pošto ju je Gospod toliko voleo. Samo sam joj napola poverovala.

Iznad mene mreža dlaka počela je da se rasipa. Izgovorila sam bezglasno *voli me, ne voli me*, mada nisam mislila na Gospoda.

Mladi gospodin Džordži se ubrzo pojavio, obukao svoju jaknu i počeo da je zakopčava. Njegov krznom postavljeni ogrtač, onaj koji sam kasnije izvukla, visio je zanemaren u plakaru u predsoblju. Prestao je da ga nosi jer je gospodin Hardi, kad bi se pripit vratio iz prepodneve posete Žitnoj berzi, prekardašio sa povicima: „*O, vanitas vanitatum.*“

Iz dnevne sobe dopro je prasak razbijenog porcelana. Mladi gospodin Džordži se trgao; srce gospođe Hardi se po ko zna koji put razbilo u paramparčad pa se istresala na tanjirima. Jedan sunčev zrak probio se kroz polukružni prozorčić nad ulaznim vratima i prelio njegovu kosu srebrom.

Utom se gospođa O’Gorman popela stepenicama iz suterena i sasvim smireno rekla:

„Idite vi samo kud ste naumili, mladi gospodine Džordži. Nema smisla da oboje ispaštamo.“

Za trenutak je oklevao, a u međuvremenu je gospođa Hardi izletela iz trpezarije, vrišteći kao narikača, i nezgrapno se uspentrala uz stepenice. Gospođa O’Gorman se nije pomerila sa mesta; lice joj nije ništa odavalo. Sunce

je opet prodrlo unutra i osvetlilo mladog gospodina Džordžija. Bacivši pogled niz predsoblje, dao mi je prstom znak da ga sledim.

Poslušala sam ga i potrčala za njim. Napredovao je žustro stazom ispred kuće i krupnim koracima grabio uličicom oivičenom kupinovim žbunjem, koja je vodila do Princes bulevara. Bacila sam četku gospođe O'Gorman u koprive. On se nije osvrtao, a i zašto bi? Bila sam njegova senka. Mahao je rukama kao vojnik, a blato mu je prskalo pod čizmama.

Mladom gospodinu Džordžiju bila sam potrebna kako bi mogao da uživa bez sekiranja zbog situacije kod kuće. Ako bi popodne proveo u prijatnom društvu i poželeo da ostane da večera u gradu, tražio bi od mene da otrčim da vidim kako stoje stvari sa njegovom majkom. Ako bi joj dr Potter dao neki svoj prašak ili bi gospodin Hardi došao kući, ne bih imala razloga da se vraćam. Ako bi i dalje bila smrknuta, morala bih da odjurim natrag po njega.

Duž bulevara, dadilje su izgurale kolica sa bebama iz kuća, pod letnje drveće. Nešto ranije bio je veliki pljusak i devojčice su cičale kada bi im glavu poškropile kapljice koje bi doneo iznenadni nalet vetra. Uz stajalište fijakera lutkar je postavljao svoju kutiju za predstavu o Panču i Džudi. Dečko zaposlen da privlači publiku već je rastezao harmoniku. Konj koji je vukao ljubičasta zatvorena kola stajao je i trzao njuškom zavučenom u zobnicu.

Niko koga sam poznavala nije nikada video čoveka koji je svojim pokretima darivao život gospodinu Panču. Neki su za njega govorili da je kepec, drugi da je visok skoro tri metra. Učvrstio bi svoju pozornicu za vrata na kolima i ušunjao se otpozadi, da očuva iluziju. Uz to, kada

bi došlo vreme da dečko prođe okolo sa šeširo, mi deca bismo, po pravilu, isparili. Pas Tobi bio je stvaran; ako biste pokušali da se zavučete pod prednju zavesu, zario bi vam zube u gležnjeve.

Vrzerala sam se naokolo čekajući da se otvori prugasta zavesa. Najbolji deo uvek je bio kad Džudi ode da pokupi veš, a gospodin Panč počne da šiba bebu da bi prestala sa dernjavom – tada bi klinci krenuli da vrište i da se rugaju, naročito oni koji redovno dobijaju batine.

Nisam se brinula što je mladi gospodin Džordži nastavio dalje. Znala sam da ću ga naći u hotelu *Vašington*, gde se nalazio sa prijateljem, Vilijamom Rimerom, kolegom sa studija u Institutu za medicinu.

Zavesa se otvorila i otkrila gospodina Panča nagnutog nad kolenku, kako tamo-amo ljulja uplakanu bebu; upravo u tom trenutku dogodila se nezgoda. Iznenada su se razlegli zvižduci gomile i ona se zatalasala unazad, a odozgo su pljusnule kapljice, jer se pozornica obrušila kroz donje grane drveća i svalila na zemlju. Gospodin Panč je sasvim ispao napolje i ležao sklupčan u bari. Pas Tobi je skakao i režao, skakao i lajao.

Sve se završilo za tili čas. A onda, o čuda nad čudima, lutkar se uzdigao pred nama, stajući na noge i mašući rukama da se oslobodi nabora prednje zaves, prugaste poput bombona, koji su mu landarali oko ruku. Iz usta mu je pokuljala bujica kletvi, koje su zvučale komično a ne strašno, jer je još uvek govorio onim papagajskim glasom iz predstave. Pod smočenim cilindrom nos mu se povijao nadole prema bradi.

Kola sa zlatnim slovima sa bočne strane nisu pretrpela ni ogrebotinu, mada su bila odgurnuta skoro pola metra

ka gomili tako da su uzdrimala i srušila pozornicu, koja se na njih oslanjala. U nastalom metežu neki momak se dao u beg sa dečakovom harmonikom, ali ga je jedna žena mlatnula po glavi kišobranom, na šta je on jauknuo i ispustio harmoniku iz ruku. Žena je takođe bila smešna, pošto je, dok ga je udarala, kreštalala: „I ko je onda nevaljao?“, imitirajući gospodina Panča kad grdi bebu. Mi deca smo pucali od smeha, skakućući okolo po mokroj zemlji, dok nas je pas Tobi hvatao zubima za noge.

Neprijatan događaj je objašnjen i dosta zadovoljavajuće okončan tako što je gospodin koji je bio odgovoran za rusvaj izvukao iz džepa pare da nadoknadi štetu. U rano jutro, kako smo čuli, iz kola natovarenih povrćem ispale su na put glavice kupusa, od kojih su sve, osim jedne, ili vraćene natrag ili pokradene. Konj ovog gospodina, koji je nekada služio u konjičkom puku, pomislio je od glavice kupusa da je zmija siktavica, tako da se propeo i sručio u stranu, udarivši bokom u kola.

Životinja se nedavno vratila iz Afrike, gde su siktavice veoma rasprostranjene. One nemaju zuba, ali ako vas ujedu, jezikom prenose otrov koji bi mogao da vam pretvori krv u sirup.

Ubrzo se gospodin opet popeo na konja i otkasao, posle čega je lutkar ugurao svoju rasparčanu pozorišnu kutiju u kola i za taj dan zatvorio radnju. Još uvek je psovao, mada ne onoliko glasno kao ranije.

*

Pre nego što sam stigla do hotela *Vašington* počela je da pada kiša. Nisam ponela svoj šal, ali nije mi smetalo da

malo pokisnem. Zimi, kada bi vetar zavijao uzbrdo sa reke, šćućurila bih se uz ulazna vrata pozorišta *Zvezda*. Jednom je naišao neki glumac i kazao kako sam lepa i zašto ne uđem da se zagrejem kraj vatre u Zelenoj sobi. Nisam ušla jer je zbog rumenila na obrazima delovao više ljutito nego dobrodušno. Osim toga, znala sam da mi laska, pošto su mi usne bile previše stegnute da bi bile lepe, a oči preduboko usađene, što mi je davalo melanholičan izgled. Drugi put, u decembru, stopala su mi sasvim poplavila i gospođa O’Gorman je morala da ih istrlja gušćjom mašću da mi povrati cirkulaciju. Ali šta sam ja marila! Za mladog gospodina Džordžija bih se i u led pretvorila.

Leti je moje omiljeno mesto bilo na granitnim ulaznim stepenicama železničke stanice u Lajm stritu. Odatle se pružao pogled niz padinu do mesta gde je stajao hotel okružen baštom; crvene ruže uzdignutih glava lelujale su na vetru. Za vedrih dana, na horizontu, pod visokim plavim nebom, lebdele su gromade velških planina. Sada se siva reka spajala sa sivim nebom, a nisko, belo sunce, ispresecano brodskim jarbolima, plovilo je kroz mrlje grimiznih latica.

Gospodin Hardi je imao jednu uljanu sliku sa tim istim pogledom, okačenu na zid u radnoj sobi. Jarboli su bili tu, kao i niz niskih kuća koje se spuštaju nizbrdo ka skladištu duvana, ali *Vašingtona* nije bilo jer još nije bio podignut. Bila je to veoma stara slika i nekada je pripadala ocu gospodina Hardija, pa ipak su boje bile sveže kao nove, za razliku od fotografskih slika mladog gospodina Džordžija, koje bi za nedelju dana pocrnele.

Sedela sam već sat vremena ili duže, posmatrajući kako ljudi trčkaraju tamo-amo, a dim iz parnih lokomotiva

šiklja uvis u smrknuto nebo, kada sam postala svedok jednog hrišćanskog čina. Nekoj ženi koja je stajala na dnu stepeništa, sa detetom u naručju i pletenom korpom kraj nogu, prišla je druga, lepše obučena žena, koja je držala suknju zadignutu da se ne ukvasi. U korpi je, stešnjena, sedela živa patka; vrat joj je bio vezan za dršku, a kljun stegnut vrpcom. Žena je odgrnula šal i pokazala bebu koja joj se gnezдила na grudima. U tom trenutku jedan dečko se došunjabo kroz gomilu, zgrabio korpu i pobegao sa njom. Žena nije ništa primetila i nastavila je da cvrkuće. Ubrzo zatim, kraj nje se stvorio drugi dečko i spustio joj korpu natrag kraj nogu. Nije izgovorio ni reč. Uspravljajući se, uhvatio je moj pogled. Bio je tri-četiri godine stariji od mene, tamne puti, bilo od prljavštine ili po prirodi, a usta su mu bila izobličena od nečeg za šta sam pomislila da je epiteliom gornje usne. Zapažala sam takve stvari, jer mi je mladi gospodin Džordži dozvoljavao da čitam njegove medicinske knjige, mada ih tada još nisam u potpunosti razumela.

U tom trenutku izašao je iz hotela Vilijam Rimer. Sačekala sam dok nisam videla da se pojavljuje i mladi gospodin Džordži, a onda sam požurila niz stepenice, prešla trg i sklonila se u ulaz magacina *Union*. Mladi gospodin Džordži se ljutio ako bih se motala suviše blizu. Nisam mogla da čujem šta govore, ali iz ponašanja Vilijama Rimerera, koji se uzbuđeno odmakao nekoliko koraka, a potom vratio, shvatila sam da ne razgovaraju nego da se prepiru. Oni su uglavnom razgovarali o leševima, krvnim sudovima i sličnom, tako da sam pretpostavila da je u pitanju neki medicinski spor. Ipak, mladi gospodin Džordži je delovao posramljeno, što nije odgovaralo njegovoj prirodi, pa

sam osetila iznenadni talas bola. Procenivši da su suviše zaokupljeni da bi primetili, prikrala sam se bliže i sakrila iza ruža. Još uvek je padala kiša i mladom gospodinu Džordžiju prskala je voda sa šešira.

Vilijam Rimer je rekao: „Neću da slušam tvoja pravdanja.“

Mladi gospodin Džordži je rekao: „Nemam za šta da se pravdam.“ Govorio je smireno, što je bio njegov način. Smatrao je da čovek, ako želi da njegovo mišljenje bude prihvaćeno, mora da ga iskaže staloženo i bez strasti.

„Ne možeš da porekneš da to nije bilo pošteno“, rekao je Vilijam Rimer. „Dođavola, Džordž, pa bila su ti poznata moja osećanja.“

„U datim okolnostima, ne vidim da sam nešto skrivio. Čuo si šta je rekla gospođa Preskot... Šta je trebalo da uradim?... Da li je trebalo da odbijem da bi ti mogao da uskočiš?“

„Na tvom mestu, ja bih...“

„Bi li, stvarno? I rizikovao bi da ispadneš prostak?“

„Nisi postupio kao prijatelj“, dreknuo je Vilijam Rimer i s tim rečima opet se odmakao, samo što je ovog puta nastavio pravo dalje i nije se osvrtao.

Mladi gospodin Džordži je oklevao, a onda kao da je krenuo za njim. Posle samo nekoliko metara se predomislio i skoro pretrčao trg. Nije se okrenuo da vidi jesam li mu za petama.

Nisam mogla da dokučim zašto su se sporili. Gospođa Preskot je bila jedna bogata žena, koja je živela na visokoj nozi iza Strouberi fildsa. Imala je tri ćerke, od kojih se za dve pričalo da su neugledne, a za treću da je lepa. Čula sam kako gospodin Hardi pominje njen izgled, a on je

bio čovek koji odlično zna u čemu se sastoji ženska privlačnost. Nedelju dana ranije gospođa Preskot je priredila igranku, na koju je mladi gospodin Džordži bio pozvan. Kako sam čula, bio je i Vilijam Rimer. Sve ostalo – šta je gospođa Preskot rekla i šta je, po mišljenju Vilijama Rimera, mladi gospodin Džordži nepošteno uradio – bilo je nepoznanica.

Nisam mogla da prestanem o tome da mislim; reči izgovorene u prepirci vrtele su mi se uvek iznova po glavi dok sam pratila mladog gospodina Džordžija duž celog Bold strita. Bilo je grozno što ga je Vilijam Rimer onako prekorevao. A kad mu se inficirao prst dok je rezao džigerice u sali za seciranje, pa je dva dana ležao na ivici smrti ječeći u groznici, mladi gospodin Džordži presedeo je celu noć kraj njega. Dok je, po povratku, opisivao gospođi Hardi muke koje preživljava njegov prijatelj, oči su mu bile pune suza. Srce me je bolelo što je njegova požrtvovanost tako lako pala u zaborav.

Kada smo stigli do Crkve Svetog Jovana, trebalo je da mladi gospodin Džordži skrene nalevo; umesto toga, uputio se nadesno, kaldrmisanom ulicom koja se pela ka Maunt Sent Džejmsu. Pretpostavljam da je bio zadubljen u misli; ili je to bilo u pitanju, ili je razvlačio vreme do povratka kući. Kiša je prestala i blede sunce lebdelo je nad visokim dimnjacima. Gospođa O’Gorman nije rado stupala nogom u taj deo grada. Beda je uznemirava, priznala mi je, jer joj se u prošlosti suviše približila, zbog velike gladi izazvane u Irskoj zarazom krompira.

Godinama ranije, dok je otac gospodina Hardija još bio živ, trgovci su živeli u ulicama koje su bile najbliže njihovim proizvodnim firmama kraj reke. Ekspanzija i

veliki priliv ljudstva, rekao je mladi gospodin Džordži, naveli su ih da se povuku uzbrdo i svoja gospodska zdanja podignu u brdima. Nekada raskošne kuće su sada bile zapuštene i u raspadu, balkoni zarđali, prozori obloženi krpama. U prenatrpanim podrumima dolazilo bi ponekad do poplava i deca su se davila zajedno sa pacovima. Takve nesreće pružale su gospođi Hardi olakšanje jer je, onih dana kada se osećala dobro, učestvovala u radu odbora za pomoć sirotinji, tako da nije bila toliko obuzeta sobom.

Gospođica Beatris je, pakosno raspoložena, natuknula da sam se i ja možda dovukla iz irskih kaljuga. Zakreštala je da sam, kada su me našli, imala u kosi istruleo komadić zelene irske vrpce. Gospođa O’Gorman je kazala da to nije istina. Ona lično me je ošišala da se rešim vaški, tako da ona mora i da zna. Meni je bilo svejedno. Nije me zanimalo odakle sam došla, samo kuda idem.

Kako bilo da bilo, dok se mladi gospodin Džordži peo pločnikom Maunt strita, ubrzala sam hod. Siromasi deluju razbojnički zato što im se vide kosti, a kostiju je bilo u izobilju u bučnom čoporu odrpanih momaka na čošku, u podivljaloj deci koja su se prepirala u jarku, u otupelim ljudima oklembesanim uz gvozdenu kućnu ogradu. Nisu me napastvovali jer su videli da nemam ništa za njih. Jedna žena se obratila mladom gospodinu Džordžiju, ali on joj je mahnuo rukom da se skloni, ne zbog nedostatka milosrđa, već prosto zato što je bio utonuo u misli. Prosečne visine, krupne građe, koraćao je sa stopalima okrenutim napolje, sa leđima pravim kao šipka. Posmatrala sam kako maše rukama. Čudno kako čak i način hoda može da podstakne ljubav.